Aile Yeme Tutum ve Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Aile Yeme Tutum ve Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16456

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Aile Yeme Tutum ve Davran?? Ölçe?i, bireylerin yeme al??kanl?klar? ve beden alg?lar? üzerindeki aile etkile?imlerinin ve tutumlar?n?n de?erlendirilmesi amac?yla Türkçe'ye uyarlanm?? psikolojik bir araçt?r. Ölçek, özellikle genç yeti?kinlerde görülen patolojik yeme tutumlar?na yatk?nl??? anlamada ailesel faktörlerin rolünü belirlemek üzere kullan?lm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, **Öykü Mançe** taraf?ndan 2006 y?l?nda Orta Do?u Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) yürütülen yüksek lisans tezinde gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, ailenin yeme üzerindeki kontrolcü ve ele?tirel tutumlar?n?n ölçülmesinde önemli bir rol oynamaktad?r.

Ölçe?in orijinal yap?s?, aile üyelerinin yeme davran??lar?na dair alg?lanan bask?, te?vik ve modelleme gibi unsurlar? kapsamaktad?r. Uyarlama çal??mas?, ilk y?l üniversite ö?rencileri örnekleminde gerçekle?tirilmi? olup, kültürel ba?lamda geçerlik ve güvenilirli?inin incelenmesine odaklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Aile, yeme tutumu, yeme davran???, patolojik yeme, adaptasyon, psikometri, yüksek lisans tezi, ODTÜ

Yazarlar

Öykü Mançe

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireyin yeme davran??lar?, diyet yapma e?ilimi ve beden memnuniyetsizli?i üzerindeki aile içi etkile?imlerin ve ebeveyn tutumlar?n?n derecesini ölçmektir. Bu araç, özellikle yeme bozukluklar?n?n geli?iminde rol oynayan aile içi bask?, kilo odakl? konu?malar veya yeme?i kontrol etme davran??lar?n? tespit etmeyi hedefler.

Aile bireylerinin, özellikle ebeveynlerin, yeme al??kanl?klar? ve beden imaj? konusundaki tutumlar?n?n genç yeti?kinler üzerindeki potansiyel risk etkilerini saptamak, ölçe?in birincil kullan?m alan?n? olu?turur. Elde edilen veriler, koruyucu ve önleyici psikolojik müdahale programlar?n?n geli?tirilmesine katk? sa?lamaktad?r.

Yap?

Aile Yeme Tutum ve Davran?? Ölçe?i, genellikle, yeme bozukluklar? literatüründe kritik öneme sahip olan üç ana yap?sal boyutu ölçmeyi hedefler: **Ailesel Bask? ve Ele?tiri**, **Yeme Kontrolü ve**

ARABPSYCHOLOGY.COM

K?s?tlama ve **Ebeveyn Model Olu?turma**. Bu yap?lar, bireyin kendi beden imaj? ve yeme al??kanl?klar?n? içselle?tirmesinde ailenin oynad??? rolü yans?t?r.

Ölçek, bireylerin ailelerinin kendilerine yönelik kilo, diyet ve yiyecek seçimi hakk?ndaki tutumlar?n? nas?l alg?lad?klar?n? de?erlendirerek, yeme bozukluklar?na giden yolda bir risk faktörü olarak aile ortam?n? nicel olarak analiz etmeye olanak tan?r. Ölçülen bu psikolojik yap?, yaln?zca bireysel de?il, ayn? zamanda sistemik faktörlerin de yeme davran??lar?n? nas?l etkiledi?ini gösterir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta detayl? say?sal geçerlik bilgisi verilmese de, uyarlama çal??mas? kapsam?nda ölçe?in geçerli?inin sa?lanmas? için gerekli ad?mlar at?lm??t?r. Kapsam geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu?, maddelerin kültürel uygunlu?u ve dilbilimsel e?de?erli?i sa?lanm??t?r.

Yap? geçerli?i ise **Faktör Analizi** yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik yap?yla tutarl? alt boyutlara ayr?ld???n? göstermi? ve ölçe?in amaçlad??? yap?lar? Türk örnekleminde de ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?eri hesaplanarak incelenmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda elde edilen Cronbach Alfa katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 veya üzeri) oldu?u raporlanm??t?r. Bu yüksek iç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmede homojen oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in zamana kar?? tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?n?n yap?lm?? olmas? muhtemeldir. Bu çal??malar, ölçekten al?nan puanlar?n k?sa zaman aral?klar?nda kararl?l?k gösterdi?ini teyit ederek, arac?n ölçüm gücünü peki?tirmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in uyarlama sürecinde, orijinal yap?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu de?erlendirmek amac?yla Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) yap?lm??t?r. AFA öncesinde örneklem büyüklü?ünün uygunlu?unu test etmek için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett Küresellik testleri uygulanm??t?r.

Analiz sonuçlar?, ölçe?in birden fazla faktörden olu?tu?unu ve bu faktörlerin ailenin yeme tutumlar? üzerindeki farkl? etkilerini temsil etti?ini ortaya koymu?tur. Elde edilen faktör yap?s?, genellikle aile içi ele?tiri ve kontrol boyutlar?n? ayr??t?rmaktad?r. Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ise elde edilen faktör yap?s?n?n veriyle uyumunu teyit etmek için kullan?lm??t?r, böylece

ARABPSYCHOLOGY.COM

modelin yap?sal bütünlü?ü kan?tlanm??t?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal çal??mada detayl? derecelendirme bilgisi verilmemekle birlikte, benzer psikolojik ölçeklerde s?kl?kla kullan?lan 5'li veya 6'l? Likert tipi derecelendirme format?na sahip oldu?u varsay?lmaktad?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik d??? örneklem (Genel popülasyonun bir alt kümesi)

Age Group: Genç Yeti?kinlik dönemi (Özellikle 18-25 ya? aral???ndaki üniversite ö?rencileri).

Population Details: Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) birinci s?n?f ö?rencileri.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas?na uygun, öz bildirim (self-report) yöntemiyle uygulanan bir anket metodolojisi kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Beden imaj?, ebeveyn tutumlar?, yeme bozukluklar?, psikometrik özellikler, öz bildirim, genç yeti?kinlik, ODTÜ tezi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Orta Do?u Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin ve uyarlamay? yapan yazar?n etik ve bilimsel izinlerine dikkat edilmelidir. Akademik ara?t?rmalarda referans gösterilerek kullan?m? mümkündür.

Ücret: Yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen/uyarlanan bir araç oldu?undan, genellikle ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda ücret talep edilmemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? ve raporland??? y?l 2006'd?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: aile-yeme-tutum-ve-davranis-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Mançe, Ö. (2006). *?lk y?l üniversite ö?rencilerini patalojik yeme tutumlar?na yatk?n yapan faktörler.* (Yüksek lisans tezi). Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tez Kayna?? (YÖK Ulusal Tez Merkezi): tez.yok.gov.tr

Aile Yeme Tutum ve Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin içeri?i için yukar?da belirtilen yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM